

## ความจริงเรื่องความพิการในโลกของการทำงาน

“งานที่มีคุณค่าเป็นเป้าหมายหลักที่ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ยึดถือในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของทุกคนซึ่งรวมถึงบุคคลพิการด้วย เมื่อเราส่งเสริมสิทธิและศักดิ์ศรีของบุคคลพิการนั้นหมายความว่าเรากำลังพัฒนาคน เสริมสร้างเศรษฐกิจ และสร้างความมั่งคั่งให้แก่สังคมโดยรวม”

ฮวน โซมาเวีย ผู้อำนวยการใหญ่ ILO

ประชาชนหนึ่งในสิบคนทั่วโลกหรือประมาณ 650 ล้านคนเป็นบุคคลพิการ ในจำนวนนี้ประมาณ 470 ล้านคนอยู่ในวัยทำงาน แม้ว่าหลายคนจะหางานทำได้และได้รับการยอมรับในสังคมในฐานะที่เป็นคนกลุ่มหนึ่งของสังคมแต่บุคคลพิการมักต้องเผชิญปัญหาความยากจนและการว่างงานมากเกินไป การที่บุคคลพิการถูกสังคมกีดกันไม่ให้เข้าทำงานทำให้ประเทศต่างๆ เสียโอกาสสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศคิดเป็นมูลค่าโดยรวมปีละประมาณ 1.37-1.94 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ<sup>1</sup> บุคคลพิการทั่วโลกประมาณร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในเขตชนบทของประเทศกำลังพัฒนาและได้รับบริการสาธารณะที่จำเป็นอย่างจำกัดหรือไม่ได้รับบริการเลย ดังนั้นการให้บุคคลพิการได้ทำงานที่มีคุณค่าจึงเป็นเรื่องที่มีความหมายทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ

ในโลกของการทำงานนั้นบุคคลพิการมักมีอัตราการว่างงานสูงและได้รับค่าตอบแทนน้อยกว่าบุคคลปกติ บุคคลพิการมักได้ทำงานระดับล่าง ได้ค่าตอบแทนน้อย แทบไม่มีความมั่นคงทางสังคมและกฎหมาย หรือถูกกีดกันออกจากตลาดแรงงานหลัก บุคคลพิการหลายคนได้รับงานที่ต่ำกว่าความสามารถอันมีผลกระทบต่อความมั่นใจในตนเอง หลายคนรู้สึกท้อแท้และแปลกแยกจากสังคม แต่ก็เป็นที่ประจักษ์แล้วว่าเมื่อบุคคลพิการได้ทำงานที่เหมาะสมกับทักษะ ความสามารถ และความสนใจของตน พวกเขาก็สามารถทำคุณประโยชน์ให้กับองค์กรได้เป็นอย่างมาก

ท่ามกลางความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมืองการให้ความคุ้มครองสมาชิกในสังคมซึ่งอ่อนแอที่สุดเหล่านี้จึงเป็นเรื่องสำคัญมากขึ้น นอกจากนี้การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษโดยการบรรเทาความยากจนนั้นจำเป็นต้องมีการส่งเสริมแผนการจ้างงาน การพัฒนาชนบท และการบรรเทาความยากจนอย่างยั่งยืนและได้ผล โดยจะต้องเป็นแผนการสร้างงานที่มีคุณค่าและนำความสำเร็จให้แก่บุคคลพิการด้วย การทำงานของบุคคลพิการจะสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่รัฐต่างๆ และลดความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงอันเกิดจากการกีดกันบุคคลพิการด้วย

<sup>1</sup> โรเบิร์ต แอล เมตส์ (Robert L. Metts), 2000 ปัญหาเกี่ยวกับความพิการ แนวโน้มและข้อเสนอแนะโดยธนาคารโลก (*Disability Issues, Trends and Recommendations for the World Bank*) ธนาคารโลก วอชิงตัน

### สถิติสำคัญ

ในโลกของการทำงำนนั้นบุคคลพิการเผชิญการถูกเลือกปฏิบัติโดยทั่วไป เช่น มีอัตราการว่างงานที่สูงเผชิญอคติเกี่ยวกับความสามารถในการทำงำน และไม่สามารถเข้าสู่ที่ทำงานได้ ความจริงบางประการที่พิสูจน์ว่าบุคคลพิการตกอยู่ในสถานะเสียเปรียบในแง่การได้ทำงานที่มีคุณค่ามีดังนี้

- ในสหภาพยุโรปเมื่อพ.ศ. 2546 บุคคลพิการที่อยู่ในวัยทำงานมีงานทำร้อยละ 40 ในขณะที่อัตราส่วนของบุคคลปกติอยู่ที่ร้อยละ 64.2 นอกจากนี้ บุคคลพิการที่อยู่ในวัยทำงานในสหภาพยุโรปไม่มีบทบาททางเศรษฐกิจร้อยละ 52 ในขณะที่อัตราส่วนของบุคคลปกติอยู่ที่ร้อยละ 28
- ในบรรดาบุคคลพิการผู้ชายที่มีงานทำมีจำนวนมากกว่าผู้หญิงเกือบสองเท่า
- อัตราการว่างงานจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของความพิการและอัตราการว่างงานสูงสุดจะเกิดกับบุคคลที่มีความพิการทางปัญญา ในสหราชอาณาจักรบุคคลพิการทางปัญญาที่อยู่ในวัยทำงานประมาณร้อยละ 75 ไม่มีงานทำ ในสวีตเซอร์แลนด์ความพิการทางปัญญาเป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุดเพียงข้อเดียวในการขอสวัสดิการเกี่ยวกับความพิการ และเป็นเหตุผลของคำขอสวัสดิการร้อยละ 40

ที่มา: "สิทธิในการทำงำนที่มีคุณค่าของบุคคลพิการ" (*The Right to Decent Work of Persons with Disability*), ILO เจนีวา พ.ศ.2550

### วันคนพิการสากล: วันที่ 3 ธันวาคม 2550

วันที่ 3 ธันวาคม ของทุกปีเป็นวันคนพิการสากลขององค์การสหประชาชานับตั้งแต่พ.ศ. 2535 ถือเป็นโอกาสที่รัฐบาล ลูกจ้าง นายจ้าง องค์กรของบุคคลพิการ และภาคประชาสังคมจะได้ให้ความสนใจและพิจารณาผลดีของการให้บุคคลพิการมีส่วนร่วมทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมในทุกด้าน

ประเด็นหลักสำหรับวันคนพิการสากลในปีนี้เป็นสิทธิที่บุคคลพิการจะได้ทำงานด้วยความเสมอภาคกับบุคคลอื่นๆ ในโอกาสที่สำนักงานของ ILO ที่เจนีวาและที่อื่นๆ ทั่วโลกจะร่วมมือกันเพื่อชี้ให้เห็นอุปสรรคต่างๆ ซึ่งกีดกันไม่ให้บุคคลพิการมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานอย่างเต็มที่ และนำเสนอความพยายามเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้นซึ่งจะเน้นการปฏิบัติอันควรและความร่วมมือกันระหว่างผู้มีส่วนได้เสียสำคัญอันได้แก่ รัฐบาล องค์กรของบุคคลพิการ และองค์กรเอกชน

### บทบาทของ ILO

งานที่มีคุณค่าเป็นเป้าหมายหลักที่ ILO ยึดถือในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของทุกคนซึ่งรวมถึงบุคคลพิการด้วย การสร้างงานที่มีคุณค่าหมายถึงการให้โอกาสในการทำงานแก่บุคคลพิการ โดยที่บุคคลพิการต้องได้รับโอกาสอย่างเสมอภาค ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ได้ร่วมสังคมกับคนทั่วไป และมีส่วนร่วมในชุมชนของเขา เจนีวาเป็นหลักการสำคัญของ ILO นับตั้งแต่การก่อตั้งองค์การเมื่อเกือบ 90 ปีก่อน ILO พยายามดำเนินการ

เพื่อให้ทุกคนได้ทำงานที่มีคุณค่า โดยพยายามส่งเสริมมาตรฐานแรงงาน ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือทางวิชาการทั้งต่อสมาชิกไตรภาคีของ ILO และต่อองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ

### มาตรฐานสำคัญของ ILO อันเกี่ยวกับความพิการ

**อนุสัญญาฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (บุคคลพิการ) พ.ศ. 2526** รับรองเมื่อองค์การสหประชาชาติเริ่มทศวรรษแห่งบุคคลพิการ อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้ประเทศสมาชิกออก ใช้ และทบทวนเป็นครั้งคราวซึ่งนโยบายระดับชาติเกี่ยวกับการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานบุคคลพิการตามเงื่อนไข วิธีปฏิบัติ และโอกาสจะอำนวยให้เกิดขึ้นในประเทศนั้นๆ อนุสัญญาฉบับนี้ได้รับการรับรองแล้วใน 80 ประเทศ รวมถึงประเทศไทยด้วย (ณ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2550)

**ข้อแนะนำฉบับที่ 168 พ.ศ. 2526** เกิดขึ้นพร้อมกับอนุสัญญาฉบับที่ 159 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามอนุสัญญา

**ข้อแนะนำฉบับที่ 195 ว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พ.ศ. 2547** เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกออกนโยบายและแผนการที่ครอบคลุมและเป็นเอกภาพเพื่อให้หน่วยบริการจัดหางานสามารถให้คำปรึกษาเรื่องอาชีพและการฝึกอาชีพเพื่อให้ประชาชนมีงานทำ และที่สำคัญกว่านั้นก็คือ ข้อแนะนำนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อขยายระบบการให้บริการ ข้อมูล และคำแนะนำต่างๆ ของประเทศให้ครอบคลุมถึงประชาชนทุกคนรวมทั้งบุคคลพิการด้วย

**ข้อแนะนำฉบับที่ 99 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพ (ของบุคคลพิการ) พ.ศ. 2498** ซึ่งเกิดขึ้นโดยเอกเทศอย่างลำห้หน้าก่อนเวลา เป็นข้อแนะนำที่เสนอให้บุคคลพิการได้รับคำแนะนำเรื่องอาชีพ การฝึกอาชีพ และตำแหน่งงานร่วมกับบุคคลทั่วไปตามสมควร

**แนวทางปฏิบัติ “การจัดการเรื่องความพิการในที่ทำงาน” พ.ศ. 2544** ออกเสริมมาตรฐานต่างๆ ที่ ILO ใช้เพื่อส่งเสริมการจ้างงานบุคคลพิการ แนวทางปฏิบัตินี้แสดงให้เห็นว่า ความเข้าใจเรื่องความพิการตลอดจนการออกกฎหมาย นโยบาย และบริการต่างๆ เกี่ยวกับบุคคลพิการมีความเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญนับตั้งแต่ พ.ศ. 2526 แม้จะไม่มีผลผูกมัด แต่ถ้านายจ้างยอมรับแนวทางปฏิบัตินี้แล้วนายจ้างก็ควรเต็มใจปฏิบัติตามระเบียบและขั้นตอนต่างๆ ที่อยู่ในแนวทางปฏิบัติฉบับนี้

ข้อแนะนำแรกของ ILO ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการฟื้นฟูอาชีพของผู้ทำงานที่มีความพิการคือ

**ข้อแนะนำฉบับที่ 22 ว่าด้วยเงินทดแทน (ขั้นต่ำ) สำหรับผู้ทำงาน พ.ศ. 2468**

สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ

อาคารสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑0200

โทรศัพท์ 02 288 1234

โทรสาร 02 288 1076

หาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

[www.ilo.org/asia](http://www.ilo.org/asia)

<http://www.ilo.org/employment/disability>